

راه‌هایی برای تبدیل یک تهدید زیست‌محیطی به فرصت

باملخ‌های مهاجم چه کنیم؟

مهرو ماهر
روزنامه‌نگار

نیم‌قرن پیش بود که گله‌ملخ‌های مهاجم به مزارع و باغ‌های کشاورزی ایران حمله کردند و در پی آن بسیاری از محصولات و تولیدات کشاورزی نابود شد اما امروز برخی مسئولان و مردم این تهدید را به یک فرصت درآمدزا به‌منظور اشتغال تبدیل کرده‌اند، به‌طوری که اخیراً فرماندار بندرعباس اعلام کرد هر روستایی می‌تواند به ازای جمع‌آوری و تحویل هر کیلوگرم ملخ زنده به دهیار روستای خود مبلغ هشت‌هزار تومان دریافت کند.

هرچند مسئولان کشور ملخ‌خوری در استان‌های جنوبی را تکذیب می‌کنند اما هم‌اکنون این حشره به‌عنوان خوراک بهاری برخی شهرهای کشور مانند گراش در استان فارس محسوب می‌شود و کیلویی ۴۰ تا ۶۰ هزار تومان در بازار خرید و فروش می‌شود.

۱۱۱

اخیر در کشور راهی ایران شدند و به زمین‌های کشاورزی و مزارع استان‌های جنوبی کشور حمله‌ور شدند، این‌ملخ‌های مهاجم محصولات و تولیدات کشاورزی را می‌خورند و حتی در تجمع روی تنه درختان لایه‌قطوری تشکیل می‌دهند که موجب نابودی و خشکی درخت می‌شود. گله‌های میلیونی ملخ‌های مهاجم هیچ سدی مقابل خود حس نمی‌کنند و از هرگونه پوشش گیاهی از علوفه، غلات، صیفی‌جات و حتی علف‌های هرز تغذیه می‌کنند، به‌طوری که به گفته سعید معین، مدیرکل مبارزه با آفات عمومی و همگانی سازمان حفظ نباتات کشور از ابتدای فروردین

به کشور هجوم آوردند که خسارت‌های بسیاری نیز بر جای ماند و محصولات کشاورزی بسیاری از استان‌ها در پی این حادثه نابود شد. اما آنچه این بار نگرانی‌های بسیاری ایجاد کرده، هم‌زمانی این هجوم با وقوع بارش‌های اخیر در استان‌های جنوبی بوده است، زیرا در پی بارندگی‌های صورت گرفته بسیاری از مراتع سرسبز شده که این گیاهان منابع خوبی برای تغذیه و تولید مثل انبوه‌ملخ‌ها به شمار می‌آیند که آنان را به تهدید جدی برای بخش کشاورزی تبدیل کرده است.

خرید تضمینی ملخ در ایران

درحالی که بسیاری از کشاورزان و باغداران پس از حمله انبوه گله‌ملخ‌های صحرایی به مزارع‌شان در استان‌های جنوبی کشور دچار خسارت‌های جدی شده‌اند اما عده‌ای دیگر از شهروندان این تهدید را به فرصتی درآم‌زا تبدیل کردند و با استفاده از ملخ‌های مهاجم کسب‌وکار تازه‌ای راه‌انداختند. به‌طوری که برخی دانشجویان کارآفرین در رشته‌های حشره‌شناسی و کشاورزی در گلخانه‌های کوچک به پرورش حشرات مختلفی از جمله ملخ، جیرجیرک و کفشدوزک می‌پردازند و از این حشرات در زمینه داروسازی یا تولید آفت‌کش‌هایی مانند شته، سفیدبالک، شپشک استفاده می‌کنند و حتی می‌توان این حشرات را جایگزین سموم شیمیایی کرد.

اخیراً نیز عزیزالله کناری، فرماندار بندرعباس از روستاییان خواست ملخ‌های زنده را به دهیاری روستای خود بفرشوند و هر روستایی به ازای جمع‌آوری و تحویل هر کیلوگرم ملخ زنده به دهیار روستای خود مبلغ هشت‌هزار تومان دریافت کند و دهیاران نیز در پایان هر روز و پس از جمع‌آوری و تحویل ملخ‌های روستاییان به بخشداران به ازای هر کیلو ۹۰ هزار ریال دریافت کنند، همچنین درخصوص خرید تضمینی

۹ باملخ‌های مهاجم چه کنیم؟

به گفته برخی کارشناسان، حشره‌ای مانند ملخ به‌عنوان منبع غنی‌شده پروتئین، روی و آهن و ویتامین و املاح است و با داشتن پتاسیم، کلسیم، منیزیم، روی و آهن و ویتامین B منبع باارزشی به حساب می‌آید که می‌تواند به مرور زمان جایگزین گوشت در سبد غذایی مردم شود، به‌طوری که هم‌اکنون استفاده از ملخ و انواع جیرجیرک‌ها علاوه بر کشورهای عربی و مسلمان‌نشین در کشورهای ژاپن، اندونزی، فیلیپین و چین نیز طرفداران بسیاری دارد. علاوه‌بر این فروش ملخ زنده جهت تغذیه‌عقرب بسیار مورد توجه است، زیرا وجود تنوع غذایی در سبد غذایی موجودات زنده باعث رشد هرچه بهتر و بیشتر آنها خواهد شد. تغذیه‌عقرب‌ها توسط ملخ، میزان رشد و زهردهی آنها را بسیار تقویت خواهد کرد.

عقرب برای سم‌گیری و ساختن پادزهر، کرم‌های ابریشم به‌منظور تولید ابریشم، قرمزخانه‌حشره کوچک، بیضی‌شکل که در بدن آن ماده‌ای به نام «اسید کارمینیک» وجود دارد و با استخراج آن املاح آلومینیوم، کلسیم رنگ‌دانه سرخ‌رنگ به دست می‌آید، در رنگ‌های خوراکی، رنگرزی و لوازم آرایشی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

همچنین حشرات در صنایع مختلفی مانند داروسازی، صنایع غذایی و نساجی کاربردهای فراوانی دارند. به‌عنوان مثال پودر، عصاره یا سم حشرات در صنعت داروسازی، ریسندگی و بافندگی، لوازم آرایشی و بهداشتی و رنگرزی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

علاوه‌بر این با توجه به نگرانی فائو در مورد سوءتغذیه مردم دنیا در پی بروز خشکسالی و قحطی می‌توان از ملخ به‌عنوان یک ماده غذایی استفاده کرد، به‌طوری که اخیراً محققان کانادایی به‌منظور مقابله با بحران گرسنگی در کشورهای فقیر آفریقایی موفق به تهیه آرد از ملخ شده‌اند که می‌تواند برای یخت نان مورد استفاده قرار بگیرد.

عکس‌نوشت | در پی بارندگی‌های اخیر و ابگیری کامل تالاب آق‌گل بعد از سال‌ها پرندگان مهاجر مثل فلامینگو، لک‌لک و جوپا به این تالاب بازگشتند | ایمان حامی‌خواه | مهر

۹ سلامت

۲۰هزارپرستاربیکارداریم

محمد شیرینی‌مقدم، دبیرکل خانه پرستار درباره «کمبود نیروی پرستار در بیمارستان‌های کشور»، اظهار داشت: «کمبود نیروی پرستاری یکی از مشکلات اصلی نه‌تنها پرستاران بلکه مردم است. پرستاران باید حداقل شاخص‌های استاندارد را داشته باشند که یکی از آنها نسبت تعداد پرستار به جمعیت و تخت بیمارستانی است. در کشورهای اروپایی به ازای هر هزار نفر ۱۰ کادر پرستاری وجود دارد و متوسط جهانی آن نیز به ازای هر هزار نفر ۶ پرستار بوده و حداقل آن نیز سه پرستار است. اکنون در کشور ما این استاندارد بسیار پایین است و برابر با ۱/۶ نفر است و مردم نصف کف حداقلی استانداردها را در این خصوص دریافت می‌کنند و ما در حد کشورهای

عقب‌افتاده هستیم، حتی آمار ما از کشور عراق نیز پایین‌تر است. ما حدود ۲۰ هزار پرستار فارغ‌التحصیل و متقاضی کار داریم، اما باید پرسید چرا با این تعداد نیروی پرستار بیکار، شرایط این‌طور است که باید پاسخ داد، دلایل این است که جریانی در وزارت بهداشت حاکم است که سعی کرده بقیه گروه‌های بهداشت و درمان را نمی‌بینیم. در دولت فعلی سیستم پزشک‌سالاری پیچیده‌تر و قدرتمندتر شده است. در دنیا گفته می‌شود مدیریت علم است و شخصی که مدیریت بیمارستان را برعهده می‌گیرد ابتدا باید دانش مدیریت و در مرحله بعد مهارت و تجربه داشته باشد. در آمریکا بیش از ۸۰ درصد روسای بیمارستان‌ها غیرپزشک هستند.»

۹ سلامت

سالانه ۱۰هزارمیلیارد تومان هزینه دخانیات

دخانیات در کشور است. ایران یکی از ضعیف‌ترین کشورها در وضع مالیات‌بر محصولات آسیب‌رسان به‌ویژه مواد دخانی است. در کشور ما از حدود ۲۰ درصد خرده‌فروشی محصولات دخانی مالیات گرفته می‌شود؛ در صورتی که سازمان جهانی بهداشت توصیه‌اش این است که حداقل این میزان ۷۵ درصد قیمت خرده‌فروشی باشد که این نشان می‌دهد مایک فاصله فاحش با استانداردهای جهانی در این زمینه داریم. سازمان بهداشت جهانی پیش‌بینی کرده است اگر ایران همین روند افزایش مصرف دخانیات را در پیش گیرد در ۴۰ سال آینده ما جزء پر مصرف‌ترین کشورها در مصرف دخانیات خواهیم بود که این خبر خوبی برای صنایع تولیدکننده و خبر بسیار ناگواری برای حوزه بهداشت خواهد بود.»

بهزادولی‌زاده، رئیس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات کشور با بیان اینکه سالانه حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان هزینه صرف تهیه دخانیات در کشور می‌شود، گفت: «مبلغی حدود ۳۰هزار میلیارد تومان نیز ضرر اقتصادی است که به وزارت بهداشت‌برای درمان بیماری‌های مربوط‌بااستعمال دخانیات وارد می‌شود. در کشور ما طبق برآوردهای قبلی که وزارت صنعت انجام داده بود برآورد می‌شود ۵۵ میلیارد نخ مصرف سیگار داریم و برهمین اساس پیش‌بینی می‌شود ما سالانه حدود ۵۵هزار مرگ ناشی از مصرف دخانیات خواهیم داشت که این مرگ‌ها بار اقتصادی زیادی برای کشور یعنی حدود ۷۰هزار میلیارد تومان به‌دنبال دارد. به‌عبارت دیگر در مجموع سالانه رقمی حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان ضرر مصرف

دوشنبه ۱۳ خرداد ۱۳۹۸ شماره ۲۷۸۱

جامعه

۱۶

صاحب‌امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی - **مدیرمسئول:** محمدامین ایمانچانی **قائم‌مقام:** علی‌حضریان - **سردبیر:** مسعود فروغی - **مدیرهنری:** امید بهزادی **مدیر بازرگانی:** فرشاد جمال‌وندی - **مدیر چاپ و توزیع:** احمد شیرازیان **دفتر مدیرمسئول:** ۰۱۲-۶۶۴۸۰۱۲ - **تحریریه:** ۰۱۸-۶۶۷۱۰۸۲ - **فکس:** ۰۵۱-۶۶۷۱۰۵۱-۶۶۴۸۰۴۷ - **روابط عمومی:** ۰۲۶۶۱۰۴۹۹ - **سازمان آگهی‌ها:** ۰۴۷۱۰۴۷-۶۶۴۸۰۴۷ **چاپ:** سازمان چاپ دانشگاه آزاد اسلامی - **توزیع فرهیختگان:** ۰۱۲-۶۶۴۸۰۱۲ - **نشانی:** خیابان حافظ، بعد از پل دوم حافظ، روبه‌روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

۹ در حاشیه

ترغیب دانش‌آموزان

به مدارس غیردولتی با ظواهر مجلل!

میرحمایت‌میرزاده، سخنگوی کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی در مورد وضعیت مدارس غیردولتی اظهار کرد: «اگر از استنهاها بگذریم، به‌طور کلی امکانات مدارس دولتی بیش از مدارس غیردولتی است؛ به‌عبارتی امکانات برای تعلیم و تربیت مانند معلمان فرهیخته، کتب درسی و... در مدارس دولتی به‌خوبی وجود دارد. بنده نمی‌خواهم اصطلاح لاکچری را برای برخی مدارس به کار ببرم ولی اکنون برخی برای فریب مردم و نشان دادن ظواهر مجلل، امکاناتی را که در راستای اهداف تعلیم و تربیت نیست در مدارس غیردولتی ارائه می‌کنند و دانش‌آموز که سن کمی دارد به سوی آن سوق می‌یابد. اگر بخواهیم از نظر ظواهر به مدارس غیردولتی بنگریم ممکن است امکاناتی در آنها ارائه شود که در مدارس دولتی نیست. نباید تحت‌تأثیر تبلیغاتی قرار بگیریم که در مدرسه‌ای امکاناتی ایجاد شده و بیشتر شبیه کانون فرهنگی، هنری و تربیتی است تا مدرسه؛ متولی اصلی برخی اقدامات مدارس غیردولتی دستگاه‌های مربوط به فرهنگ، هنر و ورزش هستند و باید اقدامات را انجام دهند؛ به‌طور مثال برای ورزش دانش‌آموزان یک وزارتخانه متولی است که باید اقدامات را انجام دهد.»

تذکر به شهرداری

درخصوص ناآرامی‌های مترو

محسن هاشمی، رئیس شورای شهر تهران در تذکری در صدوچهل‌وینچمین جلسه شورای شهر تهران در مورد ناآرامی‌های اخیر و شرکت بهره‌برداری مترو، اظهار داشت: «در ماه گذشته این ناآرامی‌ها بعضاً منجر به اعتراضاتی شد و درنهایت هفته پیش شاهد تجمعی از کارکنان مترو به دلیل احتمال ایجاد تغییرات ساختاری یا شرکتی شدن پرسنل بودیم. با پیگیری کمیسیون حمل‌ونقل شوارو مسئولان حمل‌ونقل و ترافیک، شهرداری و شرکت بهره‌برداری تهران اعلام کردند که تصمیمی برای این ساختار ندارند و این موضوع نیز مطرح نبوده است. این مساله توسط برخی در فضای مجازی که بعضاً رسانه‌های بیگانه نیز در آن دخالت داشته منتشر شده و دامن زدن به آن سبب اعتراض، تحریک و ناآرامی‌ها شده است. ولی از بعد نظارتی از شهردار خواسته‌ایم بررسی کند منشأ این مساله چه بوده چراکه اختلال در سفرهای مترو که روزانه دو تا سه میلیون مورد است در امنیت کشور تأثیر دارد و با توجه به شرایط اقتصادی مشکلات زیادی را می‌آفریند.»

برگزاری سمپوزیوم قنات بلده فردوس

مهدی اسلام‌پناه، رئیس سمپوزیوم قنات بلده فردوس با اشاره به ضرورت توجه به فناوری‌های نوین اظهار داشت: «برای فعالیت در حوزه فناوری‌های های تک و فناوریانه طرح‌ها و ایده‌های جدیدی داریم و در این راستا رویدادهای استارت‌آپی، باشگاه‌فناوران و نخبان طرحی شده تا اکوسیستم نوآوری مورد توجه قرار گیرد. قنات بلده فردوس ۱۴ ژوئن ۲۰۱۶ رو یونسکو ثبت جهانی شد تا خط مقدم محرومیت‌زدایی در این منطقه باشد؛ از این رو با پیشنهاد‌های تخصصی و همکاری دانشگاه بیرجند درصددشديم این سمپوزیوم را برگزار کنیم تا ضمن برخورداری از جنبه علمی جهت ارائه طرح واید، در زمینه به‌کارگیری روش‌های مدرن نیز فعال باشد. توجه به حرف قنات‌ها، آبخیزداری، حفظ میراث کهن با توجه به اینکه قنات‌ها در سالیان خشکسالی همیشه آب‌داشتند اهمیت بسیاری دارد، ضمن اینکه کشت زعفران، پسته و انار همواره در این منطقه با این آب بوده که به کشورهای اروپایی نیز صادر می‌شده است.» اسلام‌پناه در ادامه به ضرورت اصلاح مصرف آب در کشور اشاره کرد و گفت: «مفهوم حقابه، نوع برداشت از آب در حوضه‌های آبریز، الگوی روابط انسان و آب و... نیاز به اصلاح جدی دارد که با توجه به اینکه قرن آینده، قرن آب خواهد بود موضوع اصلاحات آبی از سوی انجمن‌ها و سمن‌ها جهت احیای اراضی مستعد کشور دنبال می‌شود. سرمایه‌گذاران بخش خصوصی این آمادگی را دارند که در این حوزه ورود پیدا کنند و با توجه به اینکه مدیریت منابع آبی و سدسازی در اختیار بخش خصوصی نیست و از این جهت اصل ۴۴ ناقص اجرا می‌شود باید در این زمینه تغییراتی ایجاد شود؛ چراکه اکوسیستم مهار بحران، یکی از مباحث جدید در رفاه اقتصادی و عدالت آبی است. قنات بلده فردوس از پیشرفته‌ترین و تخصصی‌ترین قوانین توزیع آب تبعیت می‌کند.» حسین ابراهیمی، دبیر سمپوزیوم قنات بلده فردوس هم با بیان اینکه قنات‌بلده فردوس ۲۷ رشته قنات دارد که ۱۱ رشته آن خشک شده و ۱۶ رشته فعال است، گفت: «میزان آبدهی این قنات‌ها ۸۰ تا ۲۶۰ لیتر بر ثانیه گزارش شده که بخش عمده اراضی منطقه را نیز پوشش می‌دهد. این قنات از پیشرفته‌ترین و تخصصی‌ترین قوانین توزیع آب که ۵۰۰ سال پیش اجرا می‌شده تبعیت می‌کنند که به سبب همین قوانین این قنات ثبت جهانی شده است.» دبیر سمپوزیوم قنات فردوس سپس با اشاره به محورهای این سمپوزیوم افزود: «ارائه مقاله در حوزه گردشگری پایدار، ترویج فرهنگ بهره‌برداری صحیح از قنات، آینده پژوهی قنات، تغییر اقلیم و الگوی مصرف آب در آینده که ۴۵ مقاله در این محورها پذیرفته شده است، همچنین در بخش دوم ارائه طرح وایده‌ها برای پیاده‌سازی مصرف آب، اقتصاد آب و گردشگری آب مورد توجه قرار گرفته که هشت طرح دآوری و تصویب شده است. طرح آبخیز تا جالیز هم که تا مین آبخیزداری و همچنین تامین منابع آب را دنبال می‌کند نیز در این سمپوزیوم پیگیری می‌شود. از نتایج موردانتظار این سمپوزیوم این است که قنات به‌عنوان منبع سنتی پایدار برای منطقه تعریف‌شود، همچنین مجموعه دانشگاه‌های منطقه در حوزه قنات طرح‌های پژوهشی و تحقیقاتی ارائه دهند و با شناخت حریم قنات، نسبت به حفاظت و احیا آن اقدام شود. برروررسانی قوانین توزیع آب، بهینه‌سازی مصرف آب جهت ارتقای کارایی مصرف آب به‌ویژه در مناطق گرم و خشک و ارتقای کیفیت مصرف آب از دیگر نتایج قابل‌پیش‌بینی برای این سمپوزیوم است، ضمن اینکه دبیرخانه دائمی جهت پیگیری‌های بعدی نیز ایجاد شده است.»